

Investeringsplan

2022 - 2031

www.vitens.nl

water voor nu en later

Auteur:
Afdeling Asset
Management, Team
Portfoliomanagement

Kenmerk:
IP 2022-2031

Datum:
September 2021

Versie: 1.0

Status:
Voor goedkeuring

1.	Managementsamenvatting	3	5.	Instandhouding Ondergrondse Assets	31
			5.1.	Hoofdpijnen	32
2.	Kader voor het Investeringsplan	8	5.2.	Saneren Leidingen	33
2.1.	Inleiding	9	5.3.	Watermeters	33
2.2.	Veranderende wereld	10	6.	Uitbreiding Assets Ondergronds en Bovengronds	34
2.3.	Strategie en langetermijnvisie	10	6.1.	Hoofdpijnen	35
2.4.	Effectief Assetmanagement	14	6.2.	Reserves	36
2.5.	Ontwikkeling van de drinkwatervraag	16	6.3.	Nieuwe aanleg HL, AL & TL	37
2.6.	Financieel kader	17	7.	Instandhouding en Uitbreiding Ondersteunende Assets	38
3.	Investeringsplan 2022 - 2031	18	7.1.	Hoofdpijnen	39
3.1.	Hoofdpijnen	19	7.2.	ICT	40
3.2.	Opbrengsten	21	7.3.	Waterexpertisecentrum	40
3.3.	Risico's	22	7.4.	Facilitair & Logistiek	40
3.4.	Bandbreedte van investeringsniveau	25	8.	Beleid & Programma's	41
3.5.	Prioritering	26	8.1.	Hoofdpijnen	42
4.	Instandhouding Bovengrondse Assets	27	8.2.	Programma Beveiliging	43
4.1.	Hoofdpijnen	28	8.3.	Verbetering Waterkwaliteit	43
4.2.	Renovatie & vervanging bovengronds	29	8.4.	Zonnestroom	43
4.3.	Proces-automatisering	29	8.5.	Toekomstig Beleid & Programma's	43
4.4.	Winputten	30			
4.5.	Compliance Bovengrondse Assets	30			

1

Managementsamenvatting

Management-samenvatting

Jaarlijks maakt Vitens meer dan 360 miljard liter drinkwater. Dat drinkwater komt voor het grootste deel uit grondwaterbronnen. Die bronnen liggen in prachtige natuurgebieden, meer dan 100 in totaal. Het opgepompte water wordt in 93 productielocaties gezuiverd tot betrouwbaar kraanwater. Vervolgens transporteren we het via zo'n 50.000 kilometer aan waterleidingen naar onze 5,8 miljoen klanten in de provincies Friesland, Overijssel, Gelderland, Flevoland en Utrecht.

Deze prestatie willen we blijven leveren en verder verbeteren. Daarom introduceren we hierbij ons Investeringsplan 2022-2031. In dit plan beschrijven we welke investeringen noodzakelijk zijn om onze strategie 'Elke druppel duurzaam in 2030' en onze ambitie voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening te realiseren. Ook zoomen we in op de uitdagingen en behoeften bij de uitvoering hiervan.

24/7 schoon en voldoende drinkwater in een veranderende wereld

Klimaatverandering, digitalisering, bevolkingstoename, economische groei. De wereld om ons heen is constant in beweging en dat zorgt voor de nodige uitdagingen. We hebben te maken met grotere weersextremen. [Een stijgende watervraag](#) vergroot de druk op het watersysteem en onze infrastructuur, zeker in tijden van droogte. De energietransitie zorgt voor meer drukte in de ondergrond en digitalisering vraagt om extra aandacht voor digitale veiligheid. Daarnaast staan we voor een grote woningbouwopgave en landbouwhervormingen.

Tegelijkertijd blijft de betrouwbaarheid van levering en kwaliteit van ons drinkwater onze prioriteit. Als Vitens hebben we de wettelijke en maatschappelijke taak om 24/7 schoon en voldoende drinkwater te leveren aan onze klanten. Die moeten kunnen vertrouwen op water voor en nu en later. Dat vraagt om onderhoud, vervanging, verbetering en uitbreiding van onze productiecapaciteit en ons distributienetwerk.

Strategie: Elke druppel duurzaam

Met [onze strategie 'Elke druppel duurzaam in 2030'](#) streven we naar een duurzaam watersysteem met positieve impact voor mens en natuur. Vitens gelooft dat dit de manier is om de drinkwatervoorziening in de toekomst veilig te stellen.

We gaan onze CO₂-uitstoot sterk reduceren en steeds meer duurzame energie gebruiken en opwekken.

Nieuwe en toekomstige winningen worden zo duurzaam mogelijk ontworpen en gerealiseerd. Waar het kan, bouwen we natuur-inclusief en maken we gebruik van duurzame materialen. Daarnaast zetten we in op een maatschappij waarin het vanzelfsprekend is om bewust en verantwoord met drinkwater om te gaan.

Uitgangspunt in de langetermijnvisie is veerkracht

Het realiseren van deze strategie heeft veel impact op onze activiteiten en organisatie. Een duurzaam watersysteem vraagt om investeringsbeslissingen voor de lange termijn. Onze langetermijnvisie 2020-2050 is hierbij leidend. Veerkracht is hierin het uitgangspunt: met een slimme, robuuste en flexibele infrastructuur en door adaptief te werken kunnen we inspelen op verschillende toekomstscenario's. Zo zorgen we ondanks alle onzekerheden voor een betrouwbare drinkwatervoorziening.

Investeringsbeslissingen en de hoogte van het investeringsniveau gaan gepaard met aannames en onzekerheid. We weten bijvoorbeeld niet hoe de drinkwatervraag zich de komende jaren precies ontwikkelt en of het huidige watersysteem toereikend zal zijn om als bron voor duurzaam drinkwater te dienen. De kosten voor uitvoering zijn onzeker door stijgende prijzen van materialen en aannemers. Deze toekomstige onzekerheden kunnen zorgen voor hogere of juist lagere investeringen dan nu voorzien. De uiteindelijke hoogte is afhankelijk van welke keuzes de komende jaren worden gemaakt en welke risico's zich voor gaan doen.

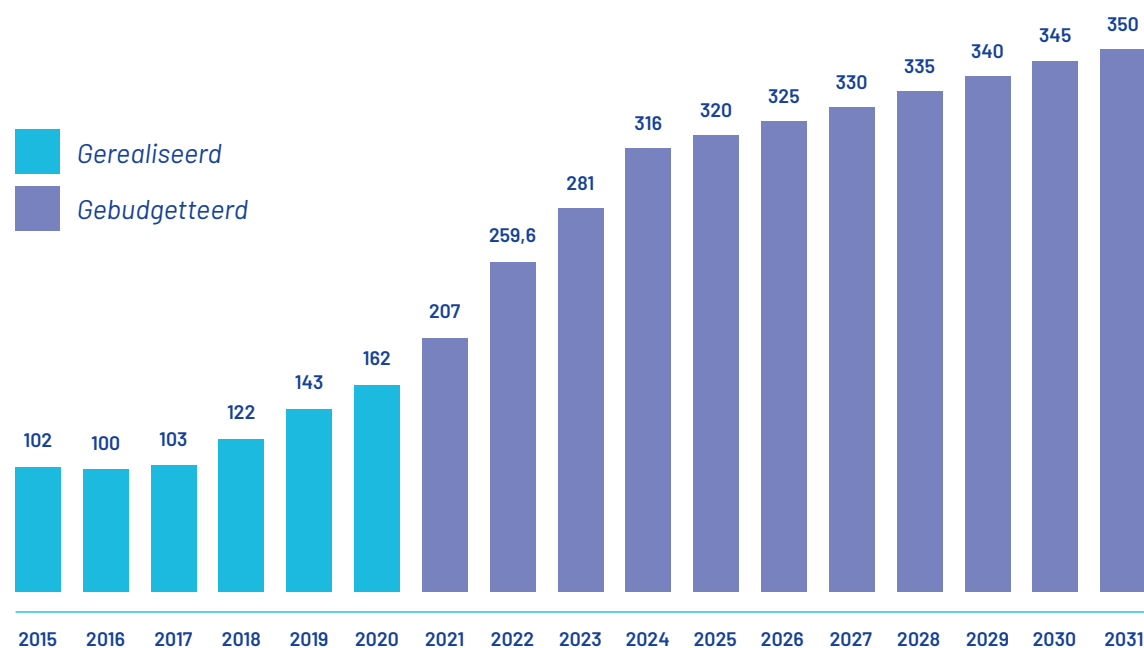
2022-2031: Investeringsniveau omhoog

Voor het garanderen van drinkwater op de korte en lange termijn zijn extra investeringen nodig. Voor 2022 hebben we ons bruto investeringsniveau verhoogd naar 259,6 miljoen euro. De verwachting is dat we de eerstkomende jaren qua maakbaarheid en daarmee uitnutting van de investeringen nog aan de onderkant van de bandbreedte uitkomen (205 miljoen euro). Dit komt doordat onze opgave sneller toeneemt dan de mogelijkheden van de organisatie en de markt om deze opgave te realiseren. Diverse maatregelen zijn en worden genomen om het tempo van opschalen te vergroten. Onderdeel daarvan zijn het opzetten van co-creatie met marktpartijen, standaardisatie van assets en verdere professionalisering van projectmanagement.

Het investeringsniveau op langere termijn kent een grotere mate van onzekerheid. Dit komt onder andere omdat de realisatie van de langetermijnvisie op de infrastructuur, waaronder de strategische harten, nog in de ontwikkelfase zit. Wel zien we duidelijk een opwaartse druk op de benodigde investeringen en een stijgende trendlijn. Dit is weergegeven met de lineaire groei vanaf 2025. De verwachting is dat het investeringsniveau de komende jaren dus doorgroeit en structureel boven de 330 miljoen euro zal blijven.

Ontwikkeling van investeringsuitgaven bij Vitens

Bruto investeringen (niet-geïndexeerd) in miljoen euro

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen genoemd die bijdragen aan het hogere investeringsniveau voor de komende jaren ten opzichte van het vorige Investeringsplan (IP '21):

- *Stijgende woningbouw:* dit zorgt voor een verhoging van het aantal te realiseren nieuwe aansluitingen. Dit resulteert in een toename van de bruto investeringskosten voor de nieuwe aanleg van aansluitleidingen en hoofdleidingen over de gehele planperiode. De opbrengsten stijgen evenredig mee.
- *Realiseren veerkrachtige infrastructuur:* er zijn vanaf 2026 reserveringen meegenomen voor het verwezenlijken van de langetermijnvisie. Dit houdt in dat Vitens ervoor kiest meerdere opties voor te bereiden en afhankelijk van de ontwikkelingen een verder uit te werken optie te selecteren. De reserveringen die zijn meegenomen hebben daarom nog een hoge mate van onzekerheid.
- *Opstarten versnellingsprojecten:* een aantal projecten voor extra capaciteit worden versneld uitgevoerd. Als effect hiervan zien we een budgetverschuiving voor bovengrondse projecten van 2026-2028 richting 2023-2025.
- *SAP-transformatie:* ook in 2022 blijft dit het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio, maar de kosten van het programma vallen hoger uit dan in IP '21 voorzien.

Financierbaarheid investeringen

Onze investeringen financieren we uit eigen middelen alsook met leningen. Zo ontvingen we van de Europese Investeringsbank (EIB) in 2021 een lening van 150 miljoen euro. Bij het uitvoeren van ons Investeringsplan zitten we echter in een spagaat. [De huidige WACC-methodiek beperkt ons](#) bij het financieren van investeringen uit eigen middelen, waardoor we genoodzaakt zijn meer geld te lenen. Maar te veel lenen is onwenselijk, omdat daarmee de financiële gezondheid van onze organisatie in gevaar komt. Om de benodigde investeringen te kunnen financieren hebben we, als drinkwatersector samen met de Vewin, de minister van I&W daarom gevraagd de WACC-methodiek beter te laten aansluiten op de opgave waar wij nu voor staan.

Beperkingen op de uitvoering

Een aantal risico's bedreigen de uitvoering van dit Investeringsplan. Met oog op de toenemende water-vraag en pieken in de afname is het van groot belang om over voldoende vergunningscapaciteit voor onttrekkingen te beschikken. Hiervoor is bestuurlijk en politiek draagvlak nodig. Verder hebben de PFAS-problematiek en de [stikstofproblematiek](#) voor langere vergunningsprocedures gezorgd, waardoor onze bouwactiviteiten vertraging hebben opgelopen. De coronacrisis en schaarste op de aannemersmarkt leggen nog eens extra druk op de uitvoering. De oplopende investeringen vragen bovendien meer van de organisatie dan we op dit moment kunnen realiseren.

We moeten de komende jaren flink doorgroeien in resourcing en efficiëntie van werken om het stijgend investeringsniveau daadwerkelijk te realiseren.

Investeren in co-creatie

Tot slot: investeren is niet alleen van financiële aard. Om onze ambitie voor een duurzame drinkwatervoorziening waar te maken moeten we sterk inzetten op co-creatie. Samen met onze stakeholders kunnen we experimenteren, inzichten en kennis uitwisselen en oplossingen ontwikkelen. Met de markt zoeken we samenwerking voor uitvoering van projecten. Op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau voeren we het gesprek om de aanleg van een toekomstbestendige infrastructuur zo goed mogelijk te borgen. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat in 2030 elke druppel duurzaam is!

De investeringen zijn ondergebracht in 5 sub-portfolio's waarvan nu een korte schets volgt.

1

Instandhouding Bovengrondse Assets

In 2022 investeren we 42,5 miljoen euro in de instandhouding van onze bovengrondse assets. Deze investeringen richten zich op de renovatie en vervanging van onze bovengrondse infrastructuur. Hierbij gaat het vooral om productielocaties. Deze investeringen zullen de komende jaren oplopen, onder meer door enkele zeer omvangrijke renovatieprojecten, verduurzamingsmaatregelen, vervanging van proces-automatisering, winputten, noodstroomvoorzieningen en aanleg van brandveiligheidsvoorzieningen. De verwachting is dat dit investeringsvolume richting 2031 zal verdubbelen.

2

Instandhouding Ondergrondse Assets

Bijna een derde van de investeringen (bijna 80 miljoen euro in 2022) gaat naar instandhouding van ondergrondse assets. Dit betreft onder andere vervanging van oudere leidingen vanwege slechte conditie, waterkwaliteitsproblemen of te kleine capaciteit. Verder investeren we in vervanging van watermeters bij onze klanten.

3

Ondersteunende Assets

De investeringen in de ondersteunende assets in 2022 bedragen 30 miljoen euro. De SAP-transformatie blijft ook in 2022 het belangrijkste programma binnen ons ICT-portfolio. Vanaf 2023 zullen de investeringen hierin grotendeels wegvallen. In ons waterexpertisecentrum liggen de aandachtspunten op de ontwikkeling van nieuwe meetmethodes en -systemen. Andere investeringen doen we op het gebied van logistiek, huisvesting en vervanging van machines.

4

Beleid & Programma's

In 2022 investeren we 9 miljoen euro in het verbeteren van fysieke veiligheid van onze key-assets en het vervangen van verouderde beveiligingssystemen. Daarnaast lopen er projecten gericht op het verbeteren van waterkwaliteit, waterontharding en het gebruik van real time data. Binnen ons duurzaamheidsbeleid is eigen energieopwekking door middel van zonnepanelen een belangrijke pijler.

5

Uitbreiding Bovengrondse & Ondergrondse Assets

Het investeringsniveau voor onze bovengrondse en ondergrondse assets zal de komende jaren snel oplopen: van 84 miljoen euro in 2022 naar structureel boven de 150 miljoen euro per jaar. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan het op orde brengen van onze reservecapaciteit. De maatregelen zijn gericht op het voorkomen van overschrijding van vergunningen en het kunnen voldoen aan de toenemende vraag. Dit in combinatie met grotere pieken in de afname van drinkwater. Aansluitend op productiecapaciteit zijn er ook nieuwe aansluitleidingen, hoofdleidingen en transportleidingen nodig.

2

Kader voor het Investeringsplan

2.1. Inleiding

Jaarlijks maakt Vitens meer dan 360 miljard liter drinkwater. Dat drinkwater komt voor het grootste deel uit grondwaterbronnen. Die bronnen liggen in prachtige natuurgebieden, meer dan 100 in totaal. Het opgepompte water wordt in 93 productielocaties gezuiverd tot betrouwbaar kraanwater. Vervolgens transporteren we het via zo'n 50.000 kilometer aan waterleidingen naar onze 5,8 miljoen klanten in de provincies Friesland, Overijssel, Gelderland, Flevoland en Utrecht.

Deze prestatie willen we blijven leveren en verder verbeteren. Daarom introduceren we hierbij ons Investeringsplan 2022-2031. In dit plan beschrijven we welke investeringen noodzakelijk zijn om onze strategie 'Elke druppel duurzaam in 2030' en onze ambitie voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening te realiseren. Ook zoomen we in op de uitdagingen en benodigdheden bij de uitvoering hiervan.

Het Investeringsplan begint met de managementsamenvatting, waar in het kort de belangrijkste onderwerpen worden samengevat. In hoofdstuk 2 wordt het kader van het Investeringsplan beschreven. Hier wordt de link gelegd met de strategie en de langetermijnvisie (LTV), er wordt een update gegeven over de doorontwikkeling van het Investeringsplan en het financiële kader wordt geschetst. In hoofdstuk 3 worden de benodigde investeringen gepresenteerd en de belangrijkste risico's benoemd voor de realisatie van deze opgave. Hoofdstukken 4 tot en met 8 geven een uitgebreidere onderbouwing per sub-portfolio. Deze hoofdstukken beginnen met een paragraaf die de hoofdpunten van dat hoofdstuk benoemt. Doel van deze paragrafen is dat ze, samen met de managementsamenvatting, inzicht bieden in de belangrijkste elementen van dit Investeringsplan.

2.2. Veranderende wereld

De wereld en daarmee de context waarin wij ons werk doen verandert in rap tempo. Daarnaast lijkt de snelheid van veranderingen en de mate waarin ze ons beïnvloeden bovendien alleen maar toe te nemen, wat maakt dat we ons voortdurend moeten aanpassen. Er zijn diverse problemen en dilemma's die onze aandacht opeisen. Enkele belangrijke zijn:

- *Klimaatverandering.* De effecten van klimaatverandering worden steeds meer zichtbaar. Bijvoorbeeld in de vorm van verdroging, met als gevolg dat grondwaterwinning op sommige plekken minder duurzaam wordt. De verandering van klimaat heeft impact op het totale watersysteem, en kan leiden tot een lagere beschikbaarheid van water en een slechtere waterkwaliteit in de bronnen die Vitens gebruikt. Hier zullen we een antwoord op moeten zien te vinden. En we zullen bovendien onze bijdrage moeten leveren aan het afremmen van klimaatverandering.
- *Weersextremen.* Weersextremen worden groter en komen steeds vaker voor. Er zullen met regelmaat lange periodes van droogte voorkomen. De weersextremen zijn van grote invloed op gebruikspatronen. Dat leidt onder andere tot een hoger piekgebruik in droge periodes, wat extra eisen stelt aan onze infrastructuur. Het noodzaakt ons om het watersysteem flexibeler, duurzamer en veerkrachtiger in te richten en te benutten.
- *Drukke in de ondergrond.* De wijze waarop in de maatschappij wordt omgegaan met ondergrond en bronnen kan grote druk leggen op de kwaliteit van

onze grondstof en ons eindproduct. De energietransitie en de met deze transitie samenhangende bewegingen van 'concurrenten', als het gaat om bijvoorbeeld netbeheer of waterwinning en levering, zullen ons beïnvloeden. Zo zal Vitens mogelijk meer waterleidingen moeten verleggen als warmtenetten worden aangelegd en elektriciteitskabels worden verzaagd.

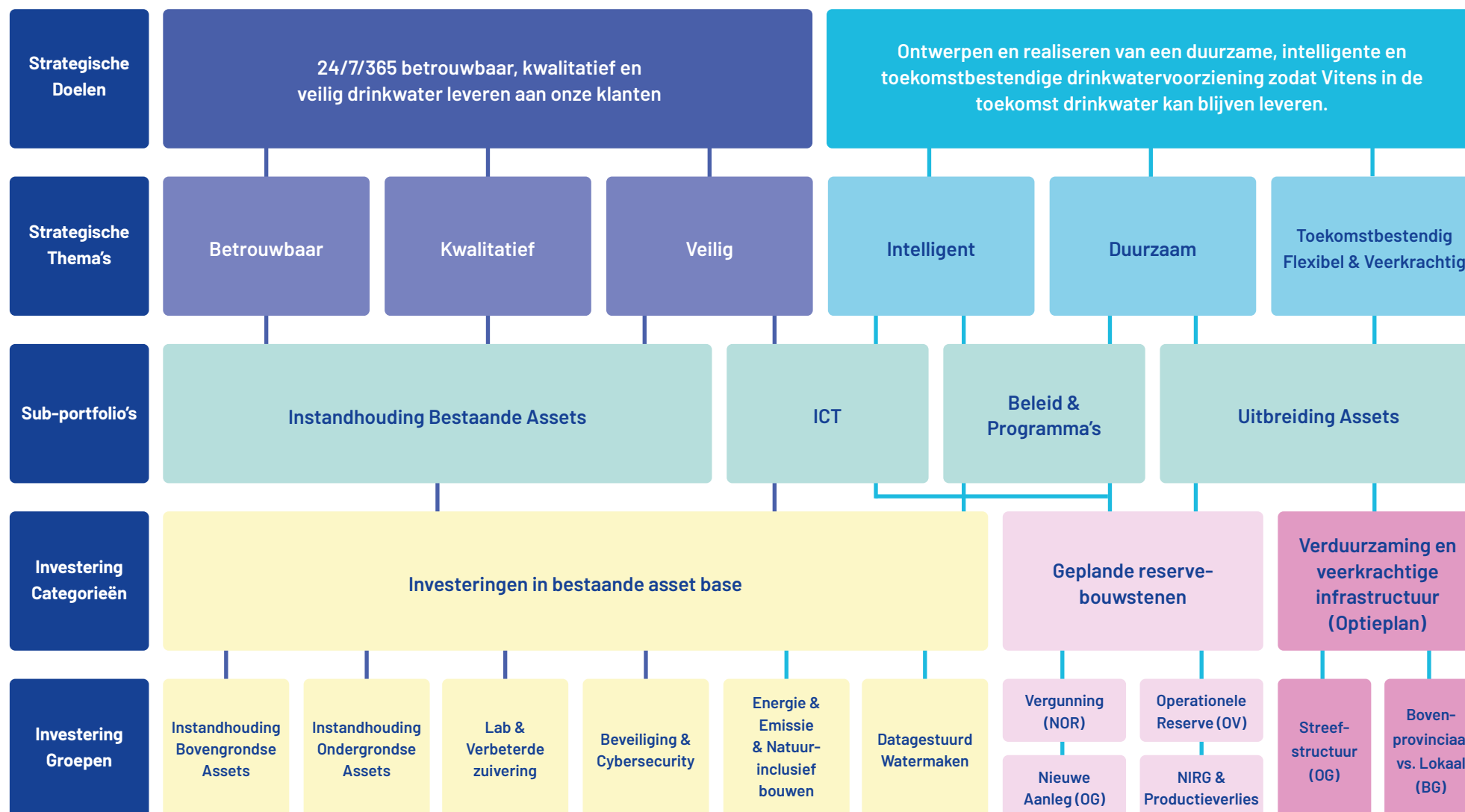
- *Demografie:* Volgens de bevolkingsprognose van het CBS zal tot 2030 de bevolking in het distributiegebied van Vitens stijgen met ruim 200.000 inwoners. Pas in 2040 zal de groei tot stilstand zijn gekomen.

2.3. Strategie en langetermijnvisie

Onze ambitie is zo helder als het product dat we leveren: in 2030 willen we dat [elke druppel duurzaam](#) is. Vitens gelooft dat dit de manier is om de drinkwatervoorziening in de toekomst veilig te stellen. Dat betekent een omwenteling in ons denken over hoe we water vasthouden, hoe we omgaan met bronnen en hoe we water winnen en zuiveren, maar ook in de manier waarop we met z'n allen drinkwater gebruiken en daarmee ook in keuzes investeringen. En over hoe we dit alles met elkaar doen, zodat er binnen tien jaar een duurzaam drinkwatersysteem staat, met een positieve impact op mens en natuur. Zoals bovenstaand aangegeven staat onze drinkwatervoorziening voor grote uitdagingen. Al deze ontwikkelingen hebben een grote impact op de infrastructuur van Vitens. Het betekent dat we investeringsbeslissingen moeten nemen voor de lange termijn, waarmee we kunnen inspelen op al

die veranderingen en onzekerheden. In onze [langetermijnvisie](#) zetten we hiervoor de grote lijnen uit. Waarbij we vooral inzetten op flexibiliteit, intelligentie en duurzaamheid van de drinkwatervoorziening.

In het overzicht op de volgende pagina wordt de relatie weergegeven tussen de strategische doelen, de belangrijkste thema's uit de lange-termijnvisie en de investeringscategorieën.

Strategisch doel 1: 24/7/365 betrouwbaar, kwalitatief en veilig drinkwater leveren.

- *Betrouwbaar*: We willen 24/7/365 betrouwbaar drinkwater leveren aan onze klanten en daarvoor is het van belang dat we onze bestaande assets in stand houden.
- *Kwalitatief & Veilig*: We willen gestandaardiseerd en modulair bouwen; bij zowel de transportinfrastructuur als bij productiebedrijven is het noodzakelijk om efficiënt en effectief te kunnen bouwen en beheren gedurende de levenscyclus. Zo voldoen we aan de eisen van waterkwaliteit, duurzaamheid en ICT-security.

Strategisch doel 2: Ontwerpen en realiseren van een duurzame, intelligente en toekomstbestendige drinkwatervoorziening.

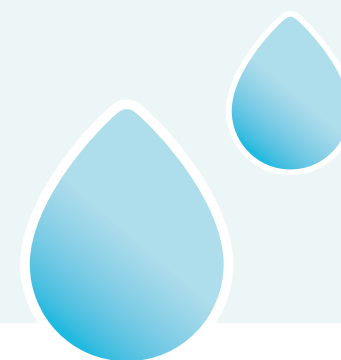
- *Toekomstbestendig*: Vitens heeft een tekort aan reserves in de waterwin-vergunningen. Na jarenlang een stabiele drinkwatervraag te hebben gehad, heeft Vitens de laatste jaren te maken met een stijgende watervraag en de verwachting is dat deze trend zich doorzet. Hiervoor zal nieuwe productiecapaciteit moeten worden ontwikkeld.
- *Flexibel*: De productielocaties zijn onderling beperkt met elkaar te verbinden en dit maakt dat de trans-

portinfrastructuur weinig flexibel is om veranderingen op te vangen. We willen toegroeien naar een structuur waarmee deze flexibiliteit wel aanwezig is.

- *Veerkrachtig*: Aangezien de toekomstige drinkwatervraag en de beschikbaarheid van winningen onzeker is, is het niet mogelijk om een eenduidig ontwerp te maken van de gewenste toekomstige infrastructuur. Vitens kiest er daarom voor om veerkracht in te bouwen, waarbij meerdere opties worden voorbereid en afhankelijk van de ontwikkelingen wordt gekozen welke opties worden gerealiseerd. Een optie waar serieus naar gekeken wordt is het ontwikkelen van duurzame strategische harten. Dit zijn zeer grote productielocaties op slimme locaties waardoor minder duurzame productielocaties op termijn gesloten kunnen worden.
- *Duurzaam*: Vitens heeft verspreid over het gebied voornamelijk grondwaterwinningen. Sommige van deze winningen zijn in de huidige vorm beperkt toekomstbestendig. Vanuit het voortdurend werken aan een duurzame bron constateren we dat er mogelijk duurzamere locaties zijn om water te winnen, waardoor andere winningen kunnen worden ontlast of, indien noodzakelijk, gesloten. De meest geschikte gebieden in het Vitensgebied om water te winnen zijn gebieden waar in alle klimaatscenario's

ruim voldoende oppervlaktewater en/of grondwater beschikbaar is en waar naar verwachting de effecten op de omgeving het kleinst zijn. We gaan onze CO₂-uitstoot sterk reduceren en steeds meer duurzame energie gebruiken en opwekken. Waar het kan, bouwen we natuur-inclusief en maken we gebruik van duurzame materialen.

- *Intelligent*: De beheerafdelingen hebben veel locaties te beheren, met veel verschillen in beheer en onderhoud en dat maakt het beheer complex met risico's op fouten. Daarom wordt er sterk ingezet op gebruik van standaarden en data-gestuurd werken.

Drie Strategische lijnen

De investeringen worden langs drie strategische lijnen ontwikkeld:

1

Bestaande assets:

Investerings voor de instandhouding van onze bestaande assets om te voldoen aan wetgeving en beleid en het vereiste prestatieniveau te borgen. Bij het doen van deze investeringen worden tegelijk kansen voor verduurzaming benut.

2

Geplande reservebouwstenen:

Initiatieven die zijn opgestart en gepland om aan ons reservebeleid te voldoen. Sommige initiatieven wijken af van onderstaande strategische doelen om op korte termijn toch aan de drinkwatervraag te kunnen voldoen.

3

Verduurzaming en het opvangen van extreme vraag:

Bij het realiseren van onderdelen van de streefstructuur nemen we de bestaande assets onder de loop in het kader van verduurzaming en efficiënte bedrijfsvoering. Dit kan betekenen dat niet-duurzame en/of niet-efficiënte locaties gesloten kunnen worden.

Hierbij maken wij onderscheid tussen Strategie boven-provinciaal en Strategie lokaal.

- *Strategie boven-provinciaal:* alternatieve (groot-schalige) capaciteit ontwikkelen in de vier strategische harten. Een mogelijk eindbeeld hierbij is het realiseren van twee grote oppervlakte-/grondwaterwinningen (ca 50 miljoen m³/jaar), met daarbij een flexibele transportinfrastructuur die het mogelijk maakt om minder duurzame winningen af te bouwen. Deze strategie biedt ook meer mogelijkheden om de verwachte groei op te vangen.
- *Strategie lokaal:* op lokaal niveau moeten er voldoende vergunningen, productiecapaciteit en onderlinge koppelingen zijn om vraag en aanbod kloppend te maken. Deze strategie sluit ook aan op de aanpak om aan het reservebeleid te voldoen.

Duidelijk is dat er forse investeringen nodig zijn om reserves op orde te brengen, de minder duurzame winningen te vervangen door duurzame, de transportinfrastructuur flexibeler te maken en aan de stijgende vraag te voldoen.

2.4. Effectief Assetmanagement

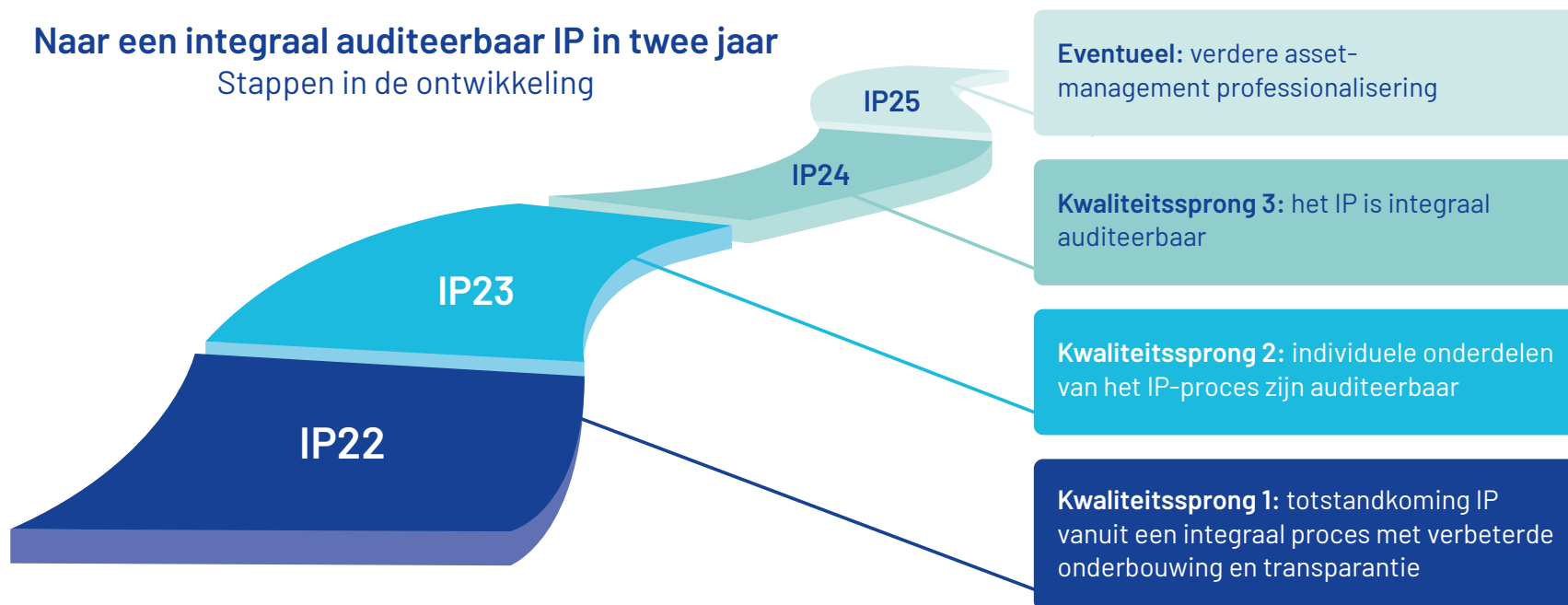
In het in juli 2020 afgeronde eindrapport 'Onderzoek totstandkoming Investeringsplan (IP)' (opgesteld door bureau Rebel) was de conclusie dat, hoewel onze methodiek nog in ontwikkeling is, de verhoging van het investeringsbudget plausibel is. Het Investeringsplan dat in 2020 gemaakt is, was een zo goed mogelijke inschatting van de budgetbehoefte. Ook heeft Rebel een beperkte benchmark uitgevoerd onder Nederlandse drinkwaterbedrijven.

Een vergelijking van het investeringsniveau van drinkwaterbedrijven laat zien dat het niveau bij Vitens historisch gezien aanmerkelijk lager ligt.

In het rapport worden aanbevelingen gedaan voor doorontwikkeling van het Investeringsplan en bijbehorend proces. Hiermee is een routekaart gemaakt om in drie kwaliteitssprongen te komen tot een integraal en auditeerbaar Investeringsplan.

Naar een integraal auditeerbaar IP in twee jaar

Stappen in de ontwikkeling

Met behulp van dit stappenplan zullen we steeds preciezer kunnen budgetteren en evenwichtiger prioriteren. De eerste stappen in dit Investeringsplan zijn gezet:

- De actualisatie van het ondergrondse investeringsprognosemodel geeft een stevigere modelmatige

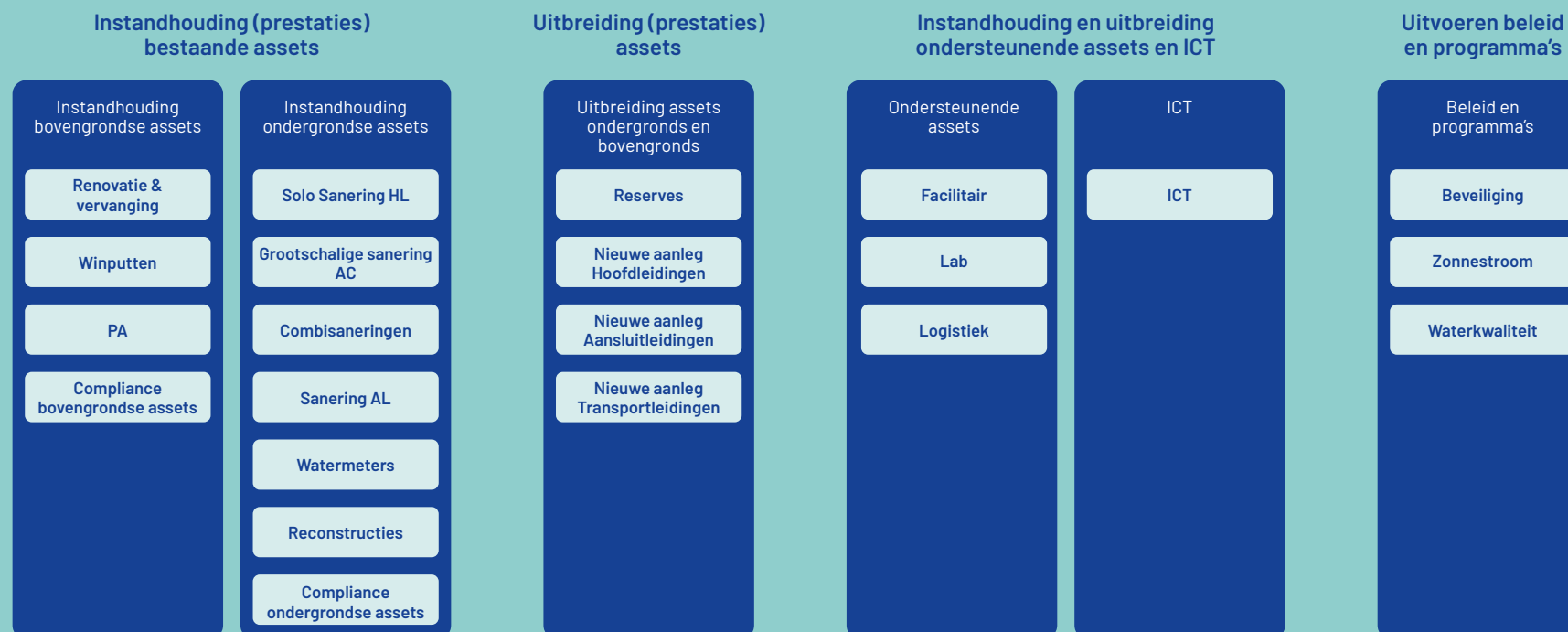
onderbouwing van de investeringsbehoefte.

- De herinrichting van de sub-portfolio's geeft een beter onderscheid tussen instandhouding en uitbreiding (figuur 1).
- Er zijn datakwaliteitsverbeteringen doorgevoerd.
- Er is een inventarisatie gemaakt voor de inrichting van het centrale beheer voor eenheidsprijzen.

- De langetermijnvisie heeft in het investeringsproces een duidelijkere plaats.

Naast de doorontwikkeling van het Investeringsplan is het totale assetmanagementproces binnen Vitens ook in ontwikkeling. Dit proces is in het najaar van 2020 door KIWA ISO 55001 gecertificeerd.

Vitens Portfolio

Figuur 1: Verdeling sub-portfolio's en focusgebieden

2.5. Ontwikkeling van de drinkwatervraag

De drinkwatervraag is afhankelijk van veranderingen in de demografie, groei van de bevolking, economische groei of recessie, klimaatverandering en innovatie, maar ook van mogelijke wijzigingen in gedrag. Onze prognoses voor de toekomstige vraag stellen we regelmatig bij en we hanteren om pieken in de vraag op te kunnen vangen met een reservebeleid.

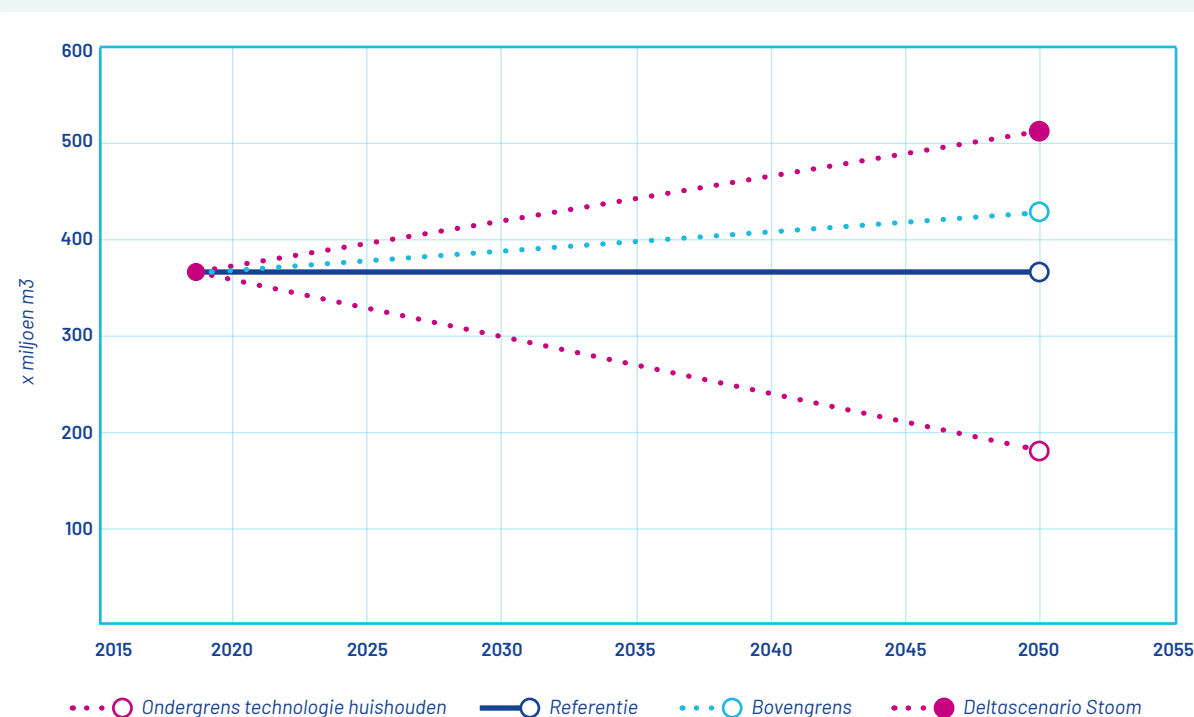
Sinds 2014/2015 is er sprake van een stijgende lijn ten gevolge van een hoger gebruik door grootzakelijke klanten en de bevolkingstoename. Het gebruik bij grootzakelijke klanten is in 2020 gestegen met 1,2 miljoen m³ (3,3%). Dat is iets minder dan was verwacht (7,6%). Ontwikkelingen in deze categorie zijn volatiel en lastig te voorspellen. Het aandeel van de grootzakelijke klanten in de totale waterafname is ongeveer 11%. De hete en droge zomers van 2018, 2019 en 2020, maar ook het potentieel voor waterbesparing laat zien dat we serieus rekening moeten houden met zowel een mogelijk stijgende als een dalende drinkwatervraag.

Voor de ontwikkeling van de drinkwatervraag zijn verschillende scenario's opgesteld (figuur 2). Deze scenario's laten een grote spreiding in de te verwachten ontwikkeling zien. Voor de prognose van de drinkwatervraag heeft het Rijk de zogeheten Delta-scenario's Rust, Warm, Druk en Stoom opgesteld. Deze scenario's laten een grote spreiding in de te

verwachten ontwikkeling van de drinkwatervraag zien. Vitens hanteert voor haar drinkwatervraagprognose het landelijk VEWIN-prognosemodel dat uitgaat van een beredeneerde ontwikkeling (zie figuur twee). Het scenario 'Stoom' gaat uit van 38% stijging

in de vraag voor de komende 30 jaar. In het scenario 'Bovengrens' wordt uitgegaan van de maximale bevolkingsgroei en economische ontwikkeling conform de berekeningen van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Scenario's drinkwatervraag

Figuur 2: De vier mogelijke ontwikkelingen van de drinkwatervraag

In het scenario 'Referentie' gaan we uit van de meest waarschijnlijke, gemiddelde situatie. Aan de onderkant wordt in het scenario 'Rust' rekening gehouden met een daling van 20% in de vraag, als grote technologische waterbesparingsmaatregelen bij huishoudens worden genomen.

Voor dit Investeringsplan is uitgegaan van het Delta-scenario Stoom, in lijn met het beleid dat erop is gericht om voldoende productiecapaciteit te hebben om in de potentiële totale vraag te kunnen voorzien. Voor de capaciteitsplanning is naast de jaarontwikkeling met name de ontwikkeling van het piekverbruik van belang. Wij monitoren de vraagontwikkeling continu om zodoende tijdig bij te kunnen sturen op nieuwe ontwikkelingen.

Samen met klanten werkt Vitens aan het bewustzijn rondom duurzaam en veilig watergebruik. De doelstelling is dat in 2030 het waterverbruik bij particuliere klanten met 5 procent is gedaald. Op jaarbasis levert dit bijna 15 miljard liter besparing op. Verder zetten we in op de reductie van de NIRG (niet in rekening gebracht water) om de waterverliezen te beperken.

2.6. Financieel kader

Het investeringsniveau is bepaald op basis van de instandhoudingsbehoefte en behoefte aan uitbreiding van de assets. Om de investeringen te kunnen doen is het volgens Vitens van belang dat er een aanpassing komt van de tariefreguleringsmethode die de overheid hanteert, de zogeheten WACC (weighted average

cost of capital). Vitens betoogt al geruime tijd dat de toegepaste berekeningsmethodiek niet aansluit bij onze opgave en dat de voortdurend dalende WACC de financiering van toekomstige investeringen in gevaar brengt. Om de benodigde investeringen te kunnen financieren zijn we met de minister van I&W in gesprek om de WACC-methodiek beter te laten aansluiten op de huidige opgaven.

De verwachting is dat voor de WACC voor de periode 2022-2024 een aantal aanpassingen in de WACC-berekening wordt gemaakt, waardoor deze hoger zal uitvallen dan nu gedacht. Hiermee is de financiering op korte termijn geborgd. Voor de lange termijn blijven we in gesprek over mogelijke verdere aanpassingen.

3

Investeringsplan 2022 - 2031

3.1. Hoofdpijnen

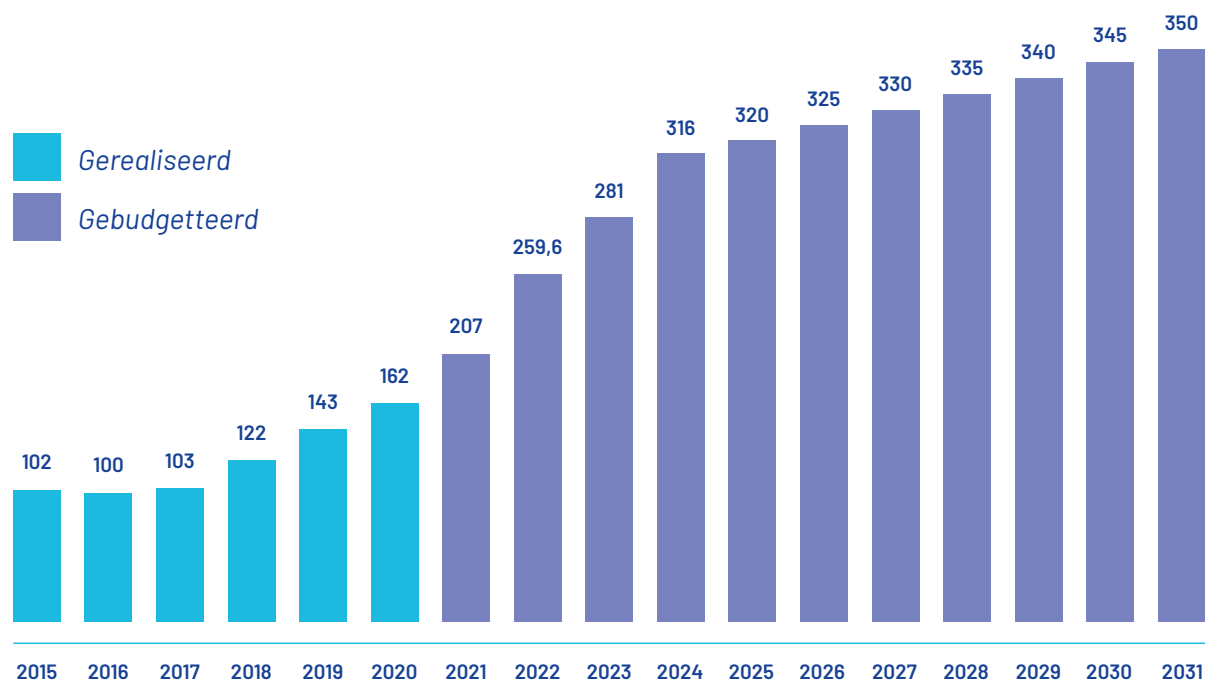
In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de voorziene investeringen voor de komende tien jaar. Bij het opstellen van de financiële planning is uitgegaan van prijspeil 2021, er is geen rekening gehouden met prijsindexatie.

De investeringen die we voorzien voor de komende jaren zijn aanzienlijk. Op basis van de beschikbare informatie en met een budgetplafond werd er tot 2017 ongeveer 100 miljoen euro per jaar geïnvesteerd. Inmiddels beschikken we over betere informatie over onze assets en hebben we de opgave leidend gemaakt bij de investeringsprognose. Voor 2022 hebben we ons bruto investeringsniveau verhoogd naar 259,6 miljoen euro.

Het investeringsniveau op langere termijn kent een grotere mate van onzekerheid. Dit komt onder andere omdat de realisatie van de langetermijnvisie op de infrastructuur, waaronder de strategische harten, nog in de ontwikkelfase zit. Wel zien we duidelijk een opwaartse druk op de benodigde investeringen en een stijgende trendlijn. Dit is weergegeven met de lineaire groei vanaf 2025. De verwachting is dat het investeringsniveau de komende jaren dus doorgroeit en structureel boven de 330 miljoen euro zal blijven.

Ontwikkeling van investeringsuitgaven bij Vitens

Bruto investeringen (niet-geïndexeerd) in miljoen euro

De verklaring voor deze substantiële groei is gelegen in een cumulatieve van investeringen. We zien een toenemende vraag als gevolg van demografie (meer eenpersoonshuishoudens). Daarnaast is sprake van een piek in de vervangingsinvesteringen (veel van de investeringen bovengronds en ondergronds zijn de

komende jaren aan vervanging toe). Ook vraagt de huidige samenleving om toenemende aandacht voor beveiliging en cybersecurity. Naast investeringen voor de toenemende drinkwatervraag (kwantiteit) investeren we ook in het borgen en verbeteren van de kwaliteit van drinkwater.

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen die bijdragen aan de groei van de investeringen per strategisch thema toegelicht:

- **Betrouwbaar:** Met de invoering van de nieuwe SAP-omgeving en de bijbehorende wijziging in de asset-structuur, is het model voor de Investeringsprognose Bovengrondse Infrastructuur (IBI) ook geactualiseerd. De nieuwe calculaties laten een stijging zien van de benodigde uitgaven voor instandhouding in de komende jaren. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de brondata nog niet in alle gevallen volledig zijn en dat er een achterstand is ontstaan in het uitvoeren van de conditiemetingen. Er wordt nu volgens een planning gewerkt aan het actualiseren van deze data zodat deze voor het IP'23 en met name IP'24 van voldoende kwaliteit zijn om betrouwbare uitkomsten te genereren.
- **Toekomstbestendig:** Om beter in te spelen op de toename in de drinkwatervraag zijn versnellingsprojecten opgestart. In deze projecten starten we met de voorbereidingen voor het bouwen van extra productiecapaciteit parallel aan de vergunnings-trajecten. Als effect hiervan verschuift budget van 2026-2028 richting 2023-2025. Verder zien we een toename in de totale uitgaven voor reserves en de nieuwe aanleg van de bijbehorende infrastructuur.
- **Kwalitatief & Veilig & Intelligent:** Ook in 2022 blijft SAP het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio, maar de kosten van het programma vallen hoger uit dan eerder geraamd. De investeringen in de ondersteunende assets laten de komende jaren een dalende lijn zien.

- **Flexibel:** De stijgende woningbouw zorgt voor een groter aantal te realiseren nieuwe aansluitingen. Dit resulteert in een toename van de bruto investeringskosten. De opbrengsten stijgen evenredig mee.
- **Veerkrachtig:** Er zijn vanaf 2026 reserveringen meegenomen voor realisatie van de langetermijnvisie. Dit houdt in dat we veerkracht inbouwen, waarbij meerdere opties worden voorbereid en afhankelijk van de ontwikkelingen wordt gekozen welke opties worden gerealiseerd. De reserveringen die zijn meegenomen hebben nog een hoge mate van onzekerheid.
- **Duurzaam:** Diverse investeringen voor duurzaamheidsmaatregelen zijn opgenomen. Het gaat hierbij om maatregelen die voortvloeien uit ons energie- en

emissiebeleid waarbij we ons aansluiten bij de nationale en Europese afspraken over het terugdringen van emissies op gebied van CO₂. Duurzame maatregelen komen ook terug via de reguliere bovengrondse projecten in de vorm van het gebruik van duurzame materialen, methaan-afvang, natuurinclusief bouwen, zelf opwekken van stroom en energiezuinige technische standaarden.

Evenals in het voorgaande Investeringsplan worden zowel de bruto als de netto bedragen weergegeven. Onder het netto investeringsbedrag wordt verstaan het begrote (bruto investeringen) investeringsbedrag minus de opbrengsten.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Instandhouding Bovengronds (BG)	42,5	51	83	85	81	78	82	82	84	89
Instandhouding Ondergronds (OG)	79,0	87	86	81	81	80	76	76	77	76
Uitbreiding Assets BG & OG	84,1	99	116	126	137	148	157	162	164	166
Ondersteunende Assets	30,0	18	14	14	12	9	9	9	9	9
Beleid & Programma's	24,0	26	17	14	14	15	11	11	11	10
TOTAAL BRUTO INVESTERINGEN	259,6	281	316	320	325	330	335	340	345	350
TOTAAL OPBRENGSTEN	30,1	30,9	31,8	32,8	34,9	34,8	33,8	31,7	29,5	29,5
TOTAAL NETTO INVESTERINGEN	230	250	284	287	290	295	301	308	316	321

Tabel 1: Overzicht investeringen 2022-2031 (x miljoen euro)

3.2. Opbrengsten

Voor sommige investeringen staan er opbrengsten tegenover. Deze opbrengsten bestaan uit de bijdrage van de klant bij de realisatie van een nieuwe aansluiting en de compensatieregeling bij reconstructieprojecten. De opbrengsten vallen uiteen in drie categorieën:

- 1 Opbrengsten Aansluitleidingen (AL)
- 2 Opbrengsten Hoofdleidingen (HL)
- 3 Opbrengsten Reconstructies

	IP 2022 - 2031									
SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Opbrengsten Aansluitleidingen	24,7	25,7	26,5	28,0	30,0	29,9	29,0	27,0	24,9	24,9
Opbrengsten Hoofdleidingen	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2
Opbrengsten Reconstructies	4,2	3,9	4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
TOTAAL OPBRENGSTEN	30,1	30,9	31,8	32,8	34,9	34,8	33,8	31,7	29,5	29,5

Tabel 2: Overzicht opbrengsten 2022-2031 (x miljoen euro)

3.3. Risico's

Er zal in 2022 gestuurd gaan worden op een bruto investeringsniveau van 260 miljoen euro. In de jaren daarna voorzien we een verdere stijging naar een hoger bruto investeringsbedrag van boven de 330 miljoen euro. Interne, externe en onvoorziene factoren brengen onzekerheden met zich mee ten aanzien van de realisatie hiervan. Hiernaast zijn de belangrijkste risico's benoemd.

Kans van optreden: Middel
Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)
Effect: Groot

2. Schaarste in de markt

Toelichting: Stijging materiaalkosten en onzekerheid of marktpartijen in het gewenste tempo alle investeringen wel kunnen realiseren. Kosten per project kunnen stijgen of projecten kunnen niet starten door te weinig capaciteit in de markt.

Beheersmaatregelen: Hier proberen we op in te spelen door contracten groter en daarmee aantrekkelijker te maken door het clusteren van projecten, samenwerking met andere partijen te zoeken en het hanteren van raamcontracten.

Kans van optreden:
Hoog

Termijn
Korte termijn
(0-3 jaar)

Effect:
Groot

1. Interne maakbaarheid

Toelichting: Dit Investeringsplan vraagt meer van de organisatie dan zij op dit moment kan realiseren. De organisatie volgt een ingroeimodel om de stijging wel te kunnen realiseren. Hier is in 2020 en 2021 al een start mee gemaakt en dit zal in 2022 worden doorgezet. De komende jaren zal de organisatie ook moeten doorgroeien in efficiëntie. De groei van de organisatie is mede gezien de omstandigheden op de arbeidsmarkt geen gegeven. Indien de organisatie niet in staat is (voldoende) mee te groeien is het gevolg daarvan dat de voorziene investeringen deels niet tijdig gedaan kunnen worden waarmee de realisatie van de strategische doelstellingen mogelijk in gevaar komt.

Beheersmaatregelen: Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe sourcing-strategie waar de markt meer betrokken wordt bij de ontwikkeling en realisatie van projecten. Verder wordt er volop ingezet op werving van nieuwe medewerkers om de benodigde bezetting te bereiken.

Kans van optreden:
Middel

Termijn:
Korte termijn
(0-3 jaar)

Effect:
Groot

3. Verkrijgen vergunningen

Toelichting: De overheden werken op verschillende lagen en dat maakt afspraken tussen overheden onderling noodzakelijk. Dit is een bestuurlijk lastig proces dat tot vertragingen kan leiden.

Beheersmaatregelen: We maximaliseren onze inzet op bestuurlijke trajecten, brengen ook benodigde vergunningen anders dan winvergunningen tijdig in beeld en waar mogelijk paralleliseren we werkzaamheden.

Kans van optreden:
Middel

Termijn:
Middellange termijn
(4-6 jaar)

Effect:
Groot

4. Gebrek aan investeringsruimte

Toelichting: Vitens betoogt al geruime tijd dat de toegepaste berekeningsmethode niet aansluit bij de opgave en dat de voortdurend dalende WACC de financiering van toekomstige investeringen in gevaar brengt. Zonder aanpassing van de huidige WACC staat de financierbaarheid van de benodigde investeringen voor Vitens voor de langere termijn onder druk.

Beheersmaatregelen: Vitens en Vewin zijn in gesprek met het ministerie van I&W en ACM over de WACC. De verwachting is dat voor de WACC voor de periode 2022-2024 een aantal aanpassingen zullen worden gemaakt in de WACC-berekening, waardoor deze hoger zal uitvallen dan gedacht. Voor de lange termijn blijven we in gesprek voor mogelijke verdere aanpassingen.

Kans van optreden:
Middel

Termijn:
Korte termijn
(0-3 jaar)

Effect:
Groot

5. Inzicht technische staat van de assets

Toelichting: Verouderde data van de conditie van onze bovengrondse assets. Hierdoor blijken uitgangspunten en aannames in projectdocumentatie regelmatig niet juist en/of onvolledig. Dit resulteert mogelijk in vertraagde uitvoering, ongeplande scope-uitbreidingen en een groter benodigd budget dan voorzien.

Beheersmaatregelen: In 2021 en 2022 worden versneld inspecties uitgevoerd op geselecteerde locaties. Daarnaast wordt met behulp van second opinion de begrotingsmethodiek getoetst en bijgesteld. Ook wordt de bijbehorende tooling aangepast.

Kans van optreden: Hoog

Termijn: Lange termijn (7-10 jaar)

Effect: Middel

6. Energietransitie

Toelichting: De druk op de boven- en ondergrond neemt toe door verschillende oorzaken, zoals de energietransitie (gasloos bouwen, aanleg warmwaterleidingen, geothermie) en de aanleg van nieuwe netwerken, zoals 5G. Dit heeft gevolgen voor de beschikbare ruimte voor leidingen. Door de toenemende druk op de ruimte wordt er dichterbij elkaar gewerkt en daardoor neemt het risico op storingen toe.

Beheersmaatregelen: Mogelijk zal Vitens meer waterleidingen moeten verleggen als warmtenetten worden aangelegd en elektriciteitskabels worden verzaagd. De mate waarin dit gaat gebeuren is nog onduidelijk, maar het is een reëel risico dat een groter deel van het budget, later in de planperiode, gebruikt gaat worden voor initiatieven voor gasloze wijken.

Kans van optreden: Laag
Termijn: Korte termijn (0-3 jaar)
Effect: Middel

7. Stikstofproblematiek & PFAS

Toelichting: De nieuwe Wet Natuurbescherming (WNB) is aangenomen en daardoor is de impact van het stikstof-dossier sterk verminderd. Vergunningsaanvragen kunnen wel meer werk met zich meebrengen wat leidt tot licht hogere kosten en in een aantal gevallen een langere doorlooptijd.

Beheersmaatregelen: Middels aangepaste processen, tooling en extra ondersteuning voor projecten zijn we inmiddels goed ingespeeld op deze situatie. Op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau voeren we het gesprek om de aanleg van vitale infrastructuur binnen de huidige kaders zo goed mogelijk te borgen. Voor de PFAS-problematiek is een task-force ingericht die issues met hoge prioriteit aanpakt. Hiermee verwachten we de impact tot het minimum te kunnen beperken.

Kans van optreden:
Middel

Termijn
korte termijn
(0-3 jaar)

Effect:
Middel

8. Kostenoverschrijdingen projecten

Toelichting: De kwaliteit van inschatting van projectkosten is regelmatig onvoldoende. Dit kan leiden tot kostenoverschrijdingen op projecten.

Beheersmaatregelen: Er lopen verschillende acties in de keten om hier verbetering in aan te brengen. Mede als opvolging van de aanbevelingen gedaan door Rebel, die wij hebben overgenomen. Vooralsnog wordt er gebruikgemaakt van referentieprojecten, worden nieuwe initiatieven hoger ingeschat qua kosten en zijn projectkosten in een aantal lopende projecten aangepast.

Kans van optreden:
Middel

Termijn:
Korte termijn
(0-3 jaar)

Effect:
Laag

9. Covid-19

Toelichting: De impact van de coronacrisis op realisatie van het Investeringsplan is in 2021 vooralsnog vrij beperkt. Uiteraard kan een nieuwe golf impact hebben op de maakbaarheid. Denk hier bijvoorbeeld aan ziekte van werknemers, aannemers en toeleveranciers en het niet kunnen werken achter de voordeur.

Beheersmaatregelen: Voor de meeste projecten is inmiddels een acceptabele werkwijze gevonden die ook bij een nieuwe golf van toepassing blijft, waardoor verwacht wordt dat het risico beperkt is.

3.4. Bandbreedte van investeringsniveau

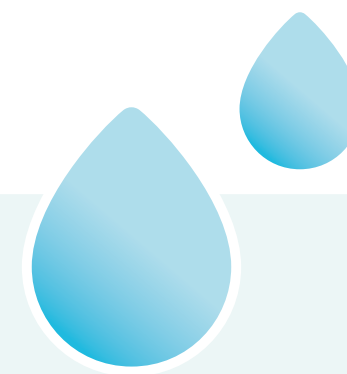
De hierboven genoemde risico's en uitdagingen brengen onzekerheden met zich mee. Deze onzekerheden hebben ook gevolgen voor de hoogte van de uiteindelijk gerealiseerde investeringen. Naast de risico's is ook de keuze uit de verschillende opties voor ontwikkeling van de assets van grote invloed. Op basis van deze onzekere factoren voorzien wij voor de komende jaren de volgende bandbreedte (zie tabel 3).

De verwachting is dat we de eerstkomende jaren qua maakbaarheid en daarmee uitnutting van de

investeringen nog aan de onderkant van de bandbreedte uitkomen (205 miljoen euro). Dit komt doordat onze opgave sneller toeneemt dan de mogelijkheden van de organisatie en de markt om deze opgave te realiseren. Diverse maatregelen zijn en worden genomen om het tempo van opschalen te vergroten. Onderdeel daarvan zijn het opzetten van co-creatie met marktpartijen, standaardisatie van assets en verdere professionalisering van projectmanagement.

BANDBREEDTE	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Bruto investeringen IP'22	259,6	281	316	320	325	330	335	340	345	350
Maximum bandbreedte IP'22	260	290	330	350	370	390	410	430	450	470
Minimum bandbreedte IP'22	205	225	245	240	235	230	225	220	215	210
Bruto investeringen IP'21	236	244	250	256	258	261	265	270	274	

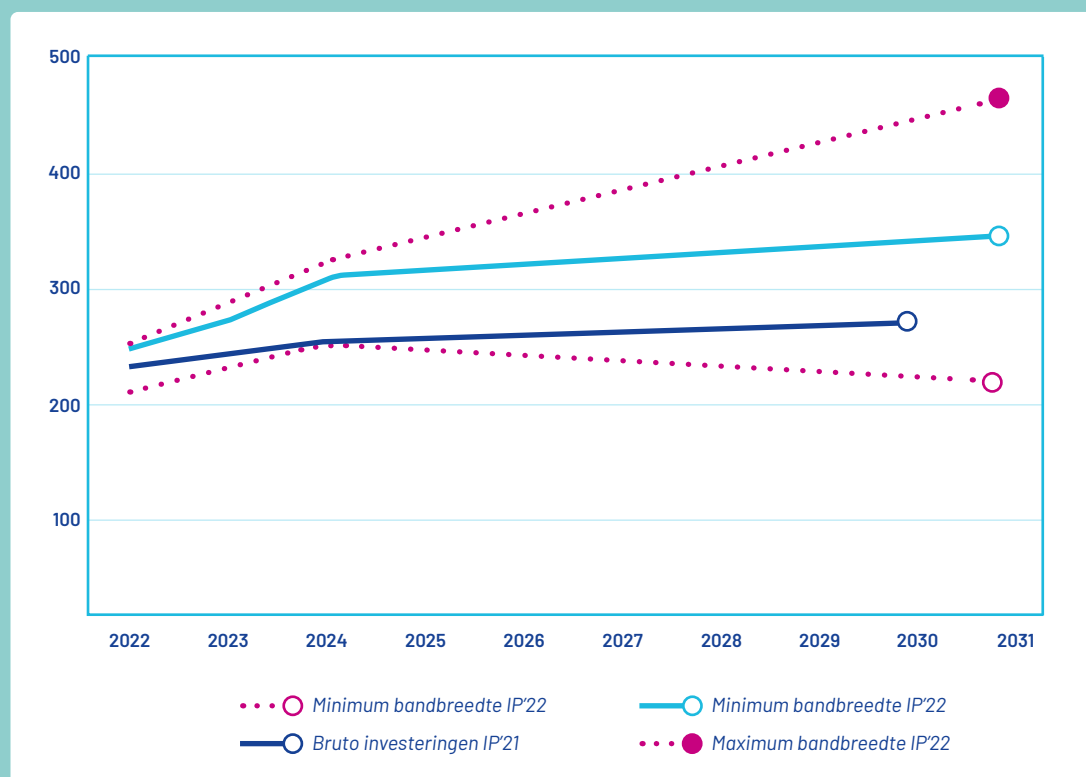
Tabel 3: Bandbreedte investeringsniveau 2022 – 2031 (x miljoen euro)

Vanaf 2024 neemt de bandbreedte toe, want hier zijn de keuzes in de opties vanuit de langetermijnvisie zeer bepalend. Nadrukkelijk houden we ook rekening met afnemende vraag zoals beschreven. Echter, hierop nu al anticiperen is te vroeg. In volgende Investe-

ringsplannen zullen we scenario's presenteren om de impact hiervan beter in beeld te brengen. Gezien de vele afhankelijkheden en nog te maken keuzes zal dit mogelijk tot een nieuwe bandbreedte leiden. Deze kan groter of kleiner worden.

Figuur 3: Bandbreedte IP 2022 – 2031

3.5. Prioritering

Bij de vertaling van het Investeringsplan naar de te realiseren projecten wordt afgewogen welke initiatieven het meest bijdragen aan het leveren van de vereiste prestaties. De onderstaande volgorde wordt op hoofdlijnen gehanteerd:

- 1 **Voldoen aan wetgeving:** initiatieven die noodzakelijk zijn om aan onze wettelijke verplichtingen te voldoen.
- 2 **Realisatie van de Infrastructuurplannen:**
 - a. Lange-termijnoplossingen > 10 jaar: Strategische Harten en Streefstructuur.
 - b. Middellange-termijnoplossingen < 10 jaar: Extra wincapaciteit realiseren die nodig is om de transitie naar de lange-termijnoplossingen mogelijk te maken.
- 3 **Continuïteit borgen:** de continuïteit van de prestaties van de huidige assets borgen.
- 4 **Voldoen aan eigen beleid:** aanpassingen om te voldoen aan ons eigen beleid (waarbij Vitens al voldoet aan de wettelijke verplichtingen). Bijvoorbeeld, ontharding van water boven de wettelijke norm.

4

Instandhouding Bovengrondse Assets

4.1. Hoofdlijnen

Voor instandhouding van de bovengrondse assets is de belangrijkste te leveren prestatie het continu voorzien in de behoefte aan drinkwater. De investeringen die we hiervoor doen zijn dus gericht op continuïteit. Bij het bepalen van de voorziene investeringen is de volgende aanpak gehanteerd. Eerst is gekeken naar de initiatieven die bekend zijn. Daarna is vanuit de vereiste prestaties, met hulp van onder andere het model Investeringsprognose Bovengrondse Infrastructuur (IBI) het totale investeringsniveau bepaald.

Duurzame maatregelen komen terug in deze bovengrondse projecten in de vorm van het gebruik van duurzame materialen, natuurinclusieve bouwkundige oplossingen en energiezuinige technische standaarden. Vitens neemt natuur mee als integraal onderdeel bij bouwplannen. Dat betekent dat bij het bouwen van nieuwe productielocaties en bij het verbouwen van bestaande locaties actief wordt gekeken naar het creëren van meerwaarde voor de natuur.

Het investeringsniveau voor instandhouding van de bovengrondse assets loopt de komende jaren op. Onder andere door grote renovatieprojecten op productielocaties als Spannenburg en Noardburgum.

In de nu volgende paragrafen worden de verschillende focusgebieden die onderdeel zijn van dit sub-portfolio verder toegelicht.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Instandhouding Bovengronds (BG)	42,5	51	83	85	81	78	82	82	84	89
Renovatie en Vervanging BG	24,5	26	65	67	65	63	68	68	70	75
PA LCM	5,0	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Winputten	7,5	8	4	5	8	7	6	6	6	6
Compliance BG	5,5	11	8	7	2	2	2	2	2	2

Tabel 4: Bruto investeringen sub-portfolio Instandhouding Bovengrondse Assets (x miljoen euro)

4.2. Renovatie & vervanging bovengronds

Dit focusgebied richt zich op investeringen die nodig zijn om een asset te laten doen waarvoor deze bedoeld is. Dit kunnen 1-op-1 vervangingen zijn tot en met volledige renovaties van delen of gehele productielocaties.

Met de invoering van de nieuwe SAP-omgeving en de bijbehorende wijziging in de assetstructuur, is het model voor de Investeringsprognose Bovengrondse Infrastructuur (IBI) ook geactualiseerd. De nieuwe calculaties laten een stijging zien van de benodigde uitgaven voor instandhouding in de komende jaren. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de brondata nog niet in alle gevallen volledig zijn. Er wordt gewerkt aan het actualiseren van deze data zodat deze voor het IP'23 en met name IP'24 van voldoende kwaliteit zijn om betrouwbare uitkomsten te genereren. Voor het voorliggende IP betekent dit dat we grotendeels zijn uitgegaan van het investeringsniveau zoals dit in het IP'21 opgenomen is.

Naast de IBI-projectie zijn in dit focusgebied ook de investeringen benodigd voor verduurzaming opgenomen. Deze investeringen zijn ingeschat op basis van de maatregelen die zijn geanalyseerd ten behoeve van

het ontwikkelen van het 'Beleid Energie en Broeikasgasemissies 2020' en verwachte investeringen voor duurzame materialen, natuurinclusief bouwen en hanteren van energiezuinige technische standaarden. Het investeringsniveau van 2024-2026 is sterk bepaald door het grote project renovatie Noordburgum. Gezien de omvang en het belang van dit project, vindt er momenteel een analyse plaats ten aanzien van de verwachte kostenstijging op basis van het voorlopig ontwerp. Er is dus nog onzekerheid over de precieze omvang van dit project.

4.3. Proces-automatisering

Voor onze proces-automatisering werken we aan het oplossen van End-of-Life (EOL) situaties. Na het oplossen daarvan willen we dergelijke toekomstige situaties voorkomen. Hiervoor is Life Cycle Management (LCM) toegepast. Vanuit een brede inventarisatie van de status van proces-automatisering is de investeringsprognose voor de komende jaren opgebouwd. De kosten zijn gebaseerd op kengetallen van eerder uitgevoerde projecten. Voor Pallas uniformering fase 3 (Standaardisering Proces-Automatisering) worden samen met een externe partij de verschillende mogelijke keuzes uitgewerkt.

4.4. Winputten

Dit focusgebied bestaat uit het programmatisch en 1-op-1 vervangen van bestaande winputten die het einde van de levensduur hebben bereikt. Beprijzing is gebaseerd op recent afgeronde projecten. We zien daarbij een sterke stijging van de prijs per put van ca. 160.000 euro in 2019 naar 200.000-225.000 euro in 2021.

Op basis van analyses verwachten we gemiddeld 25 winputten per jaar te vervangen. Deze omvang kan veranderen. Tijdens warme zomers in 2018, 2019 en 2020 werd van enkele winputten een hogere capaciteit gevraagd; dit zorgde voor een kortere technische levensduur. Aan de andere kant zijn veel projecten erop gericht om winvelden duurzamer in te zetten. Dit levert voor deze winputten een levensduurverlenging op.

In de jaren 2018-2020 werd de opgave van 25 winputten per jaar niet gehaald. Het ontbrak aan een planmatige aanpak en de projectvoorbereiding was niet tijdig gereed. Hierdoor werden projecten ad hoc op de markt gebracht en had de markt op de korte termijn slechts beperkte capaciteit. Er zijn diverse acties ondernomen deze probleemstelling aan te pakken:

- Er is op de markt gezocht naar (voor Vitens) nieuwe booraannemers. Er zijn nu meer aannemers die dit boorwerk voor Vitens kunnen uitvoeren.
- Er is een boorkalender opgesteld waarin alle boorprojecten in weergegeven zijn. Daardoor zijn we voorspelbaarder richting de markt. De eerste winputten voor het programma 2022 zijn al aanbesteed in twee percelen van tien winputten.
- Er wordt gewerkt aan een nieuwe standaard voor winputten. Verwachting is dat hierdoor minder complexe projecten nodig zullen zijn die minder interne inspanning vragen.

De maakbaarheid in de markt blijft een aandachtspunt. Doorontwikkeling ten aanzien van projectplanning & aanbestedingsstrategie is noodzakelijk.

4.5. Compliance Bovengrondse Assets

Dit focusgebied heeft als doel dat we compliant zijn ten aanzien van onze bovengrondse assets. Dit focusgebied bevat verschillende projecten die bijdragen aan de volgende doelen:

- Noodstroomvoorziening: Bij uitval van de nutsvoorziening wordt stroomlevering op de 'onmisbare' productiebedrijven overgenomen door eigen aggregaten.
- Brandbeveiligingsmaatregelen: Installaties voor brandveiligheid op de 'onmisbare' productiebedrijven.
- Het niet overschrijden van winvergunningen.
- Het voldoen aan de wettelijke drukeis of de Vitens-drukeis.
- Het voldoen aan de leveringszekerheidseis of de Vitens-bedrijfszekerheidseis.

De investeringen voor 2022 en 2023 zijn met name opgebouwd uit projecten die zich al in de opstartfase bevinden. In 2024-2031 zijn projecten gepland met een grotere onzekerheid in planning en kosten. Er kan momenteel nog niet met meer zekerheid worden bepaald wat de precieze kosten zullen zijn. Daarom is voor de laatste planjaren hetzelfde investeringsniveau aangehouden als in het vorige Investeringsplan.

5

Instandhouding Ondergrondse Assets

5.1. Hoofdlijnen

Aan het begin van dit decennium waren er binnen de drinkwatersector en ook bij de overheid zorgen over de veroudering van het leidingnet en de vervangingsopgave die nodig is om de prestatie van het net op peil te houden. Vanuit deze zorg heeft Vitens in 2013 een methodiek ontwikkeld om een lange-termijninvesteringsprognose te maken voor de ondergrondse leidinginfrastructuur. In 2021 is dit model geactualiseerd en zijn drie scenario's doorgerekend met investeringsvolumes van respectievelijk 60, 70 en 80 miljoen euro.

Deze bedragen zijn inclusief het vervangen van aansluitleidingen (ca. 10%). De resultaten van de modelberekeningen laten zien dat een investeringsniveau van rond de 70 miljoen euro per jaar volstaat om de storingsfrequentie en ongeplande Ondermaatse Leveringsminuten (OLM) op lange termijn onder controle te houden. Dit scenario komt overeen met een jaarlijkse vervangingsopgave van ca. 300 km aan hoofdleidingen (HL).

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Instandhouding Ondergronds (OG)	79,0	87	86	81	81	80	76	76	77	76
Combisaneringen	24,5	20	24	22	24	17	10	10	10	10
Grootschalig AC Saneren	5,0	6	6	6	6	10	12	12	12	12
Sanering AL	6,5	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Solo Sanering HL	6,0	7	5	9	7	9	12	12	12	12
Watermeters	6,5	12	12	9	9	9	9	9	10	9
Reconstructies	28,5	33	30	26	26	26	24	24	24	24
Compliance OG	2,0	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Tabel 5: Bruto investeringen sub-portfolio Instandhouding Ondergrondse Assets (x miljoen euro)

5.2. Saneren Leidingen

Doelstelling is om deze 300 km per jaar te realiseren door leidingvervangingen uit te voeren, verdeeld over vijf focusgebieden:

- *Solo saneren hoofdleidingen (HL)*: Op eigen initiatief vervangen van hoofdleidingen omdat de actuele conditie van de leiding niet meer voldoet.
- *Grootschalig Asbest Cement (AC) saneren*: Op eigen initiatief grootschalig vervangen van AC hoofdleidingen met een hoge vervangingsprioriteit.
- *Combi-saneringen*: Vervangen van hoofdleidingen met hoge vervangingsprioriteit naar aanleiding van werkzaamheden van derden. Naast de reguliere combi-saneringen zijn er twee grote meerjarige projecten samen met de netbeheerders Liander en Stedin.
- *Reconstructies*: Vervangen van hoofdleidingen omdat werkzaamheden van derden dat vereisen.
- *Compliance ondergronds (OG)*: Vervanging van leidinginfrastructuur om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen (bijv. drukeisen) en het Vitensbeleid.

De reconstructies laten in 2023 en 2024 een piek zien vanwege enkele grote projecten. Met de combi-saneringen worden veel kansen benut om oude AC leidingen in combinatie met werkzaamheden van derden te vervangen. In 2027 worden de grote combi-saneringsprojecten met Liander en Stedin afgerond waarna er ruimte ontstaat om meer leidingen te vervangen op eigen initiatief.

De prognoses voor solo saneren en grootschalig AC saneren lopen vanaf dat jaar dan ook sterk op.

Reconstructieprojecten en ook de combisaneringen zijn afhankelijk van initiatieven van derden. De investeringen en hiermee samenhangende resultaten zijn beperkt beïnvloedbaar. De energietransitie zal in de planperiode van invloed worden op het aantal reconstructies en combi-saneringen. De mate waarin dit gaat gebeuren is nog onduidelijk. Het is een reëel scenario dat een groter deel van het budget, later in de planperiode, gebruikt gaat worden voor initiatieven voor gasloze wijken. Mogelijk zal Vitens meer waterleidingen moeten verleggen als warmtenetten worden aangelegd en elektriciteitskabels worden verzaagd. Dit risico is nog niet verwerkt in de planningen en budgetten.

5.3. Watermeters

Watermeters worden gebruikt voor facturatie van het waterverbruik en vallen hiermee onder Europese wetgeving (MID), de Regeling Kwaliteitsborging Watermeters (RKW) en de KIWA Beoordelingsrichtlijn Watermeters BRL-K618/8. Vitens dient een beeld op te bouwen over de verwachte levensduur van watermeterpopulaties. Middels steekproeven wordt aangetoond dat groepen watermeters gedurende de verwachte levensduur voldoen aan de gestelde (metrologische) eisen.

Hiermee wordt het programma voor de renovatie of vervanging van watermeters vormgegeven.

- *Huishoudelijke watermeters*: Als gevolg van Covid-19 zijn er vanaf april 2020 niet of nauwelijks huishoudelijke watermeters verwisseld vanwege de richtlijn om geen werkzaamheden uit te voeren achter de voordeur. Dit heeft tot een sterke reductie geleid in aantallen en kosten. De opgelopen achterstand zal in de komende jaren moeten worden ingelopen. In totaal zullen in de komende tien jaar ca. 1,9 miljoen huishoudelijke watermeters moeten worden vervangen.
- *Zakelijke watermeters*: Voor klein-zakelijke klanten is besloten om deze te voorzien van een slimme watermeter. Hiervoor is een project gestart om alle klein-zakelijke klanten (ca. 31.000) in een periode van drie jaar te voorzien van een slimme meter met een standtijd van 15 jaar.

De hoogte van de investeringen voor watermeters is afhankelijk van de mogelijke ontwikkeling van de slimme meter voor huishoudelijke klanten. De vervangingskosten voor slimme meters liggen hoger dan voor de huidige watermeters. In de geplande investeringskosten is hier nog geen rekening mee gehouden. Als in de toekomst gekozen wordt voor een grootschalige uitrol van slimme meters voor huishoudelijke klanten zal dit een forse impact hebben op de investeringen.

6

Uitbreiding Assets

Ondergronds en Bovengronds

6.1. Hoofdpijnen

Het investeringsniveau voor uitbreiding van ondergrondse en bovengrondse assets zal de komende jaren snel oplopen: van 84 miljoen euro in 2022 naar boven de 150 miljoen euro per jaar in 2031. Deze toename is voornamelijk toe te schrijven aan het op orde brengen van onze reservecapaciteit. Deze maatregelen zijn gericht op het voorkomen van overschrijding van vergunningen en leveringsproblemen bij het toenemend verbruik. Verder is er vanaf 2026 een eerste reservering voor de uitvoer van de lange-termijnvisie, zoals eerder is beschreven.

Daarnaast investeren we in aanleg van nieuwe aansluitleidingen, hoofdleidingen en transportleidingen. De stijgende woningbouw zorgt voor een verhoging van de inschatting van het aantal nieuwe aansluitingen dat Vitens moet realiseren.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Uitbreiding Assets BG & OG	84,1	99	116	126	137	148	157	162	164	166
Reserves	27,0	39	64	65	75	78	83	85	96	101
Nieuwe aanleg AL	21,8	23	23	25	27	26	26	24	22	22
Nieuwe aanleg HL	14,3	15	15	16	17	17	17	16	14	14
Nieuwe aanleg TL	21,0	22	14	20	18	27	31	37	32	29

Tabel 6: Bruto investeringen sub-portfolio Uitbreiding Assets Ondergronds en Bovengronds (x miljoen euro)

6.2. Reserves

Dit focusgebied heeft als doel het op orde brengen van de reserves. Hiermee willen we voldoen aan de beleidseisen in 2028. Zo geven we invulling aan de zorgplicht voor voldoende reserves. Zonder deze maatregelen nemen de tekorten op de reserves toe met als mogelijke impact of risico's operationele problemen door:

- Het over grenzen van vergunning heengaan of leveringsproblemen naar onze klanten.
- Geen of minimale buffer voor opvangen van nieuwe ontwikkelingen zoals het toekennen van nieuwe aansluitingen, of bijvoorbeeld pieken in gebruik bij langdurige periodes van extreem warm weer.

Bij het op orde brengen van de reserves wordt onderscheid gemaakt naar:

- Het Operationeel Vershil (OV). Hier gaat het vooral om het toevoegen en beter benutten van productie- en distributiecapaciteit zodat de beschikbare vergunningsruimte optimaal wordt ingezet.
- De Niet-Operationele Reserve (NOR). Hier gaat het om het uitbreiden van vergunningsruimte waarbinnen dan in 5-10 jaar de productie- en distributiecapaciteit kan worden ontwikkeld.

De voorziene investeringskosten voor de reserves in 2024-2026 zijn hoger dan in vorig IP.

Dit komt doordat verschillende reserveprojecten in versnelling zijn gebracht. Voor deze projecten wordt momenteel al gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwbouw van een productielocatie terwijl de vergunning nog niet verkregen is. Dit is een bewuste keuze om sneller aan onze reserveopgave te kunnen voldoen. Daarnaast is het winnen van oppervlaktewater voor Vitens ook een optie geworden. Het winnen en zuiveren van oppervlaktewater vereist echter wel andere en vaak duurdere technieken. Daarom is de reservering voor alternatieve reservebouwstenen verhoogd voor de periode na 2025.

De drinkwaterprognose bepaalt uiteindelijk hoeveel initiatieven benodigd zijn om in 2028 aan de doelstelling te voldoen. Jaarlijks wordt de prognose aangepast en kunnen nieuwe inzichten resulteren in extra initiatieven. Het niet of later dan gepland verkrijgen van winvergunningen kan voor vertraging op de reserveprojecten zorgen.

Er is aanvullend ook budget opgenomen voor investeringen ten behoeve van het reduceren van NIRG (niet in rekening gebracht water). Dit gaat met name om het plaatsen van gebiedsmeters zodat NIRG op een nauwkeurige wijze berekend kan worden en juiste maatregelen kunnen volgen.

6.3. Nieuwe aanleg HL, AL & TL

Dit focusgebied bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1

Aanleg van aansluitleidingen (AL):

Vitens is wettelijk verplicht om nieuwe woningen, woonwijken en kantoor- of bedrijfspanden aan te sluiten op het drinkwaternet.

2

Aanleg van hoofdleidingen (HL):

Om nieuwe klanten individueel aan te kunnen sluiten zijn vaak ook nieuwe hoofdleidingen nodig. Het verzwaren van hoofdleidingen (vervangen door grotere diameter) ten behoeve van nieuwe aansluitingen valt hier ook onder.

3

Aanleg van transportleidingen (TL):

In sommige gevallen zijn zelfs nieuwe transportleidingen nodig om (nieuwe) wijken van voldoende drinkwater te voorzien, om de leveringszekerheid te borgen of om water optimaal te verdelen.

De planning van nieuwe hoofd- en aansluitleidingen is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in de woningbouwproductie. Vitens is hier volgend in. Voor 2022 wordt een sterke groei in de woningbouwproductie verwacht. De prognose is dat ongeveer 35.000 nieuwe aansluitleidingen gerealiseerd moeten worden. Dit is berekend op basis van gemiddelde percentuele stijging in de afgelopen vijf jaar en de jaarlijkse stijging aangegeven door het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) voor 2022-2024. Het EIB analyseert de ontwikkelingen op de totale woningmarkt. Hierbij worden prognoses en verkenningen opgesteld voor de woningmarkt. Verder is de trend van de Primos-gegevens gebruikt voor het prognosticeren van het aantal nieuwe aansluitingen in de periode 2023 tot 2031.

De nieuw bepaalde tarieven voor aansluitleidingen zijn gebruikt zoals in augustus 2021 vastgesteld. De materiaalkosten voor leidingen zijn gedurende 2021 gestegen, het is nog onduidelijk hoe deze ontwikkeling zich voortzet. De opbrengsten stijgen echter mee, dus op de netto investeringen heeft dit weinig effect. Het benodigd aantal kilometers nieuwe hoofdleidingen is een afgeleide van het aantal meter hoofdleiding

per aansluiting hoogbouw/laagbouw volgens historische gegevens.

De transportleiding-projecten kennen een grote onzekerheid in planning door onder andere het uitvoeren van gedoogprocedures en de aanvraag van vergunningen. Bij diverse grote transportleiding-projecten zijn er issues die leiden tot vertraging en daardoor lagere investeringen in 2021. Deze investeringen verschuiven naar 2022. Gevolg is dat de leveringszekerheid van enkele gebieden pas later op het gewenste peil komt. Diverse projecten zijn in het bestuurlijk overleg met de provincie ingebracht om het risico te reduceren. Op middellange en lange termijn voorzien we een sterke stijging als gevolg van een goede verdeling van het water wat vanuit de projecten voor de reserves wordt toegevoegd in combinatie met het realiseren van de streefstructuur van onze leidingen.

7

Instandhouding en Uitbreiding

Ondersteunende Assets

7.1. Hoofdpijnen

In het sub-portfolio Instandhouding en Uitbreiding Ondersteunende Assets zijn investeringen opgenomen op gebied van ICT, het Waterexpertisecentrum, Facilitair en Logistiek. Deze focusgebieden hebben vooral betrekking op de bedrijfsvoering van Vitens.

De SAP-transformatie blijft ook in 2022 het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio. Vanaf 2023 zullen de investeringen hierin grotendeels wegvallen. In ons Waterexpertisecentrum liggen de aandachtspunten op de ontwikkeling van nieuwe meetmethodes en -systemen en ons programma Lab van de Toekomst. Andere investeringen doen we op het gebied van facilitair management en logistiek, zoals huisvesting, vervanging van machines en mobiliteitsfaciliteiten.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ondersteunende Assets	30,0	18	14	14	12	9	9	9	9	9
ICT	25,0	14	11	11	9	7	7	7	7	7
Waterexpertisecentrum	4,0	3	2	2	2	1	1	1	1	1
Facilitair en Logistiek	1,0	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Tabel 7: Bruto investeringen sub-portfolio Instandhouding & Uitbreiding Ondersteunende Assets (x miljoen euro)

7.2. ICT

De SAP-transformatie blijft ook in 2022 het belangrijkste programma op gebied van ICT. De kosten van deze transformatie vallen hoger uit en dit verklaart grotendeels de stijging ten opzichte van het vorige Investeringsplan. Dit programma zal een aanzienlijk beroep doen op de business-gebruikers, waardoor de ruimte om andere ICT-projecten op te pakken beperkt blijft. Naast de SAP-transformatie richt het sub-portfolio ICT zich vooral op projecten ten behoeve van Security. Vanaf 2026 vindt er een daling in investeringen plaats. De cloudmigratie is echter wel een voorwaarde voor deze daling.

7.3. Waterexpertisecentrum

Bij het Waterexpertisecentrum liggen de aandachtspunten voor het komende jaar op de ontwikkeling van nieuwe meetmethodes met als focus de uitbreiding van moleculair microbiologische meetmethodes, aanschaf van nieuwe meetsystemen en uitbreiding van automatisering ten behoeve van systemen die End-of-Life zijn. Daarnaast wordt in het kader van her-nieuwde RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) en ARBO-richtlijnen fase 2 van de verbouwing uitgevoerd bij afdeling Microbiologie. De belangrijkste wijzigingen in dit focusgebied zijn:

- De herinrichting van het laboratorium is aanbesteed met als gevolg dat een groter budget benodigd is.

- Daarnaast wordt de focus gelegd op het project 'End of Life' waaronder de vervanging van de huidige besturing van het primair proces door systemen conform Vitens ICT- en security-richtlijnen.
- Het programma Lab van de Toekomst wordt verder opgeschaald in activiteiten, bestaande uit gefaseerde vervanging van de verschillende onderdelen en opzetten van een architectuur voor proces-automatisering.

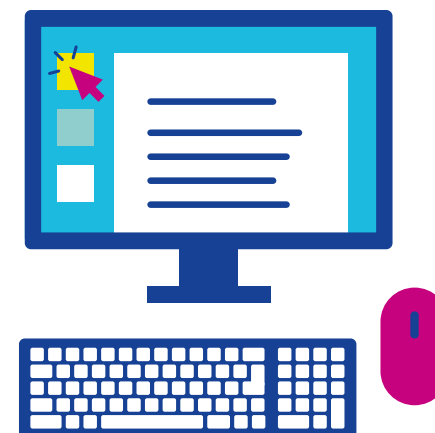
7.4. Facilitair & Logistiek

Tijdens de lange Covid-periode is er veel thuisgewerkt. De thuiswerkregeling van Vitens geeft aan dat we deze mogelijkheden willen behouden ter ondersteuning van onze duurzaamheidsdoelstelling en uiteraard ook het welbevinden medewerkers. De kantoorfunctie zal niet verdwijnen, maar hierin voorzien we wel een andere manier van gebruik: hybride werken. Dat houdt in: gedeeltelijk op afstand (geconcentreerd werken, individuele taken) en gedeeltelijk op kantoor (elkaar ontmoeten, samenwerken). De basis van het huidige huisvestingsconcept leent zich prima voor deze hybride vorm. Er zal wel geïnvesteerd moeten worden in het faciliteren van 'het ontmoeten'.

Voor de implementatie van het duurzame mobiliteitsbeleid zal voor extra oplaadcapaciteit voor elektrische auto's een investering moeten worden gedaan.

Deze investering is een inschatting. Het hangt af van hoeveel locaties we gaan voorzien van laadinfra en dat is weer afhankelijk van het aantal laadpalen thuis bij medewerkers en de ontwikkelingen van publieke laadinfra. Tevens speelt de accucapaciteit en de laadsnelheid van de voertuigen die Vitens gaat inzetten mee.

Ten behoeve van de uitvoering van logistieke werkzaamheden in de diverse magazijnen van Vitens zijn reserveringen opgenomen. Deze vervangingen zijn tot op zekere hoogte schuifbaar op basis van de staat van onderhoud op dat moment. Voor 2022 t/m 2031 worden de machines waar nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden vervangen.

8

Beleid & Programma's

8.1. Hoofdpijnen

Onder dit sub-portfolio vallen initiatieven die gericht zijn op het uitvoeren van eigen beleid en programma's. In 2022 investeren we 9 miljoen euro in het verbeteren van fysieke veiligheid van onze key-assets en het vervangen van verouderde beveiligingssystemen. Daarnaast lopen er projecten gericht op het verbeteren van waterkwaliteit, waterontharding en het gebruik van real time data. Voor zowel beveiliging als waterkwaliteit hebben we in 2022 te maken met een relatief hoog investeringsniveau. Dit niveau neemt vanaf 2024 af door het afronden van programma's en projecten. Binnen ons duurzaamheidsbeleid is eigen energieopwekking door middel van zonnepanelen een belangrijke pijler. Hieraan geven we invulling met ons programma Zonnestroom.

SUB-PORTFOLIO	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Beleid & Programma's	24,0	26	17	14	14	15	11	11	11	10
Programma Beveiliging	9,0	12	2	0	0	0	0	0	0	0
Zonnestroom	2,0	6	6	6	6	7	3	3	3	2
Verbetering Waterkwaliteit	13,0	8	7	6	6	6	6	6	6	6
Toekomstig Beleid & Programma's	0,0	0	2	2	2	2	2	2	2	2

Tabel 8: Bruto investeringen sub-portfolio Beleid & Programma's (x miljoen euro)

8.2. Programma Beveiliging

Programma Beveiliging richt zich op het verbeteren van de fysieke security. Het programma heeft als doel om de key-assets (medewerkers, product/reputatie, middelen en informatie) van Vitens adequaat te beveiligen tegen alle reële security-risico's. Binnen het onderdeel assets zijn daarom een aantal investeringsprojecten voorzien gericht op het vervangen van de bestaande diversiteit aan verouderde beveiligingssystemen. Hiervoor zijn bouwkundige en elektronische aanpassingen nodig om alle relevante locaties binnen het voorzieningsgebied van Vitens op het gewenste beveiligingsniveau te brengen.

8.3. Verbetering Waterkwaliteit

Dit focusgebied betreft initiatieven en projecten waarbij de aanleiding een (dreigend) knelpunt met de waterkwaliteit betreft dat niet opgelost kan worden met de bestaande assets. Doel is om te voldoen aan grens- en drempelwaarden conform Vitens-beleid. Het zwaartepunt van de investeringen voor 2022 ligt bij de lopende projecten, waaronder enkele grote onthardingsprojecten. De komende jaren komen hier een aantal nieuwe projecten bij waarvan er enkele gericht zijn op het oplossen van de problematiek met agressief CO₂. Het investeringsniveau loopt geleidelijk af in de tweede helft van de planperiode omdat hier nog geen concrete projecten in beeld zijn. De verwachting is dat er wel nieuwe knelpunten en daarmee projecten zullen ontstaan. Hiervoor is een reservering opgenomen.

Door de aankomende aanscherping van PFAS-normen ontstaan er potentiële risico's ten aanzien van waterkwaliteitsnormen. Vanuit een opgerichte taskforce is gestart met analyse van locaties waar dit zou kunnen gaan spelen evenals met hydrologisch onderzoek om de oorzaak en de omvang van mogelijke PFAS-verontreiniging te onderzoeken. De eerste resultaten zijn bekend en leiden tot enkele aanpassingen op korte termijn. Mogelijk volgen er verdere maatregelen. Voor die eventuele maatregelen is nog geen apart budget gereserveerd; de verwachting is dat deze in dit focusgebied opgevangen kunnen worden.

8.4. Zonnestroom

Binnen het thema duurzaamheid is het zelf opwekken van duurzame energie door middel van zonnepanelen een belangrijke pijler. Het betreft hier het realiseren van zonnepanelen op Vitens-locaties. Vitens heeft als eigenaar van productielocaties veel (dak)oppervlak tot haar beschikking waardoor percelen met zonnepanelen relatief makkelijk gerealiseerd kunnen worden.

8.5. Toekomstig Beleid & Programma's

Het is aannemelijk dat gedurende deze planperiode nieuwe beleidsinitiatieven zullen ontstaan. Om daar alvast op te anticiperen is er net zoals in het vorige Investeringsplan vanaf 2024 een jaarlijkse investering van 2 mln euro begroot.

water voor nu en later

